

Жуковська А.Л. Проблема оцінювання успішності студентів / А.Л. Жуковська // Науковий пошук молодих дослідників: Збірник наукових праць / [ред. Єремеева В.М.]. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2005. – Вип. 2. – С 101-104.

А. Л. Жуковська
асистент

ПРОБЛЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ

На сучасному етапі розвитку України суттєвим є вдосконалення системи традиційного вузівського навчання. У нинішній системі підготовки фахівців педагогічного профілю у вищих навчальних закладах, попри безумовні досягнення в ній, існують певні недоліки, а саме: відсутність стимулів до якісної й систематичної роботи, низький рівень активності та самостійності, можливість необ'єктивного оцінювання знань. Створення стимулюючої системи контролю навчальної роботи студентів є одним із важливих засобів підвищення ефективності навчального процесу.

Навчання у вищому навчальному закладі потенційно має бути орієнтоване не тільки на якісну предметну підготовку майбутніх професіоналі в відповідно до їх спеціалізації, але й на підготовку фахівців, що володіють знаннями та навичками щодо ефективного оцінювання навчальних досягнень своїх вихованців.

У педагогічній практиці проблема контролю знань студентів та учнів має широке наукове обґрунтування та високий ступень дослідженості (І. Є. Булах, М. Г. Дайрі, Н. Д. Наумов, І. Т. Огородніков, Л. О. Одерій, В. О. Онищук, В. Г. Розумовський, М. М. Жрецький та інші). Особливості рейтингової системи оцінки досліджують А. О. Андрощук, Ю. В. Бондарчук, О. Г. Водолазька, В. А. Казаков, Г. С. Юзбашева та інші.

Створення та впровадження системи державних стандартів вищої освіти вимагають подальшого вдосконалення та пошуку нових методів оцінювання успішності студентів у вищих навчальних закладах.

Тому метою даної статті є окреслення переваги нових технологій в області оцінювання над традиційними видами контролю навчальної роботи студентів.

У вищій школі традиційно використовуються такі види контролю: попередній, поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, заключний. Найголовнішими принципами оцінювання знань студентів є індивідуальний характер оцінки знань, тематична спрямованість, диференційованість, вимогливість, об'єктивність, умотивованість і системність. Перелічені принципи визначають критерії норми оцінок знань студентів. Норми оцінок — перелік умов, якими керується викладач при оцінюванні успішності студентів. Критерії оцінок — це правила, які враховує викладач при виставленні оцінок. Враховуючи критерії оцінювання та специфіку конкретних дисциплін, встановлюються вимоги до оцінки знань при використанні різних видів контролю [1].

Як відомо, у вищих навчальних закладах України використовується чотирибальна система оцінки знань: “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, але кожна оцінка має свої обмеження. Така негнучкість норм оцінок створює ситуацію конфліктності, оскільки втрачається об'єктивність оцінювання знань студентів. Недостатня мотивація навчання, швидке накопичення та швидке забування знань до та після сесії — ось ті головні причини того, що така система оцінювання не задовольняє сучасну українську школу.

Негативні риси чотирибальної системи оцінки знань студентів свідчать про її невідповідність сучасним вимогам до системи вищої освіти. Поліпшити якість оцінювання успішності студентів у вищих навчальних закладах у нашій країні, вважають науковці, може модульно-рейтингова система навчання. Даний підхід вважається перспективним, адже згідно до вимог Болонської декларації 1999 року ключовою вимогою входження України в єдиний та світовий простір є використання на освітніх теренах України основних ідей Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (ECTS).

Досвід багатьох європейських держав виправдовує застосування модульно-рейтингової системи, при цьому процес навчання значно спрощується, більш прозорою є система оцінювання знань. Викладач може постійно контролювати навчальний процес. Модульно-рейтингова система занять — це така організація навчання, за якої передбачається вивчення матеріалу за принципом модульності з наступним рейтинговим оцінюванням. Модуль — це логічно завершена система теоретичних знань та фактичних умінь з даної навчальної дисципліни, адаптованих до індивідуальних особливостей суб'єктів учіння з визначеним оптимальним часом на організацію її засвоєння [3, с. 19].

За модульно-рейтингової системи організації навчання, навчальна дисципліна складається із модулів, які являють собою довготривале заняття з відповідно поставленими стратегічними цілями та завданнями. Складається програма реалізації запланованих цілей, продумуються мотиваційні внутрішні спонукання, проводиться виконання програми і контроль за успішністю студентів. Така організація навчання дає змогу повністю реалізувати складові циклу засвоєння знань: сприйняття, осмислення і усвідомлення нових знань, їх запам'ятовування, формування відповідних навичок і вмінь, узагальнення і систематизація знань. За таких умов підвищується аналіз рівня засвоєння навчальної дисципліни та можливість вчасно надолужити не засвоєний матеріал, підвищується роль колективних форм навчання та збільшується час на індивідуальну самостійну роботу.

У вузівській практиці рейтинг — це деяка числова величина, яка виражається, як правило, за багатобальною шкалою та є комплексним показником якості знань студента порівняно з успіхами його товаришів з одного чи декількох предметів протягом певного періоду навчання (модуль, семестр, рік та інше). Сума оцінок, накопичених за певний період навчання, є кількісним показником якості роботи студента. За конкретно виконану роботу студент має знати заздалегідь, яку максимальну та мінімальну кількість балів він може

одержати у результаті успішної діяльності. Необхідно вказувати умови, за яких студент набиратиме найбільшу кількість балів і яка дає можливість автоматичного виставлення заліку, складання семестрового іспиту тощо. Але за різні форми контролю студент має отримувати неоднакову кількість балів відповідно до складності завдання.

На відміну від традиційної оцінки, рейтингова є сумою оцінок окремих видів робіт: лабораторних, практичних, колоквіумів тощо. Основними формами контролю, які застосовуються при рейтинговому оцінюванні успішності студентів є тестові завдання, самостійні і контрольні роботи, індивідуальні завдання та інше.

Головними вимогами застосування рейтингу є: готовність викладачів та студентів, методичне забезпечення, самостійна робота студентів, здійснення відповідної підготовчої роботи.

Впровадження рейтингового оцінювання успішності студентів вищих навчальних закладів у контексті світових тенденцій розвитку освітньої сфери дає змогу зробити висновок, що сучасні методи контролю знань та навчальних досягнень студентів формують більш відповідальне ставлення до навчання, підвищують об'єктивність в оцінці, посилюють мотиваційний компонент, зменшують психологічне навантаження під час іспиту, запроваджують здорову конкуренцію, формують самостійність дій та перетворюють контроль у дійову складову управлінського процесу.

Подальші перетворення в системі вищої освіти України повинні бути орієнтовані не тільки на здобуття нових якісних ознак, але й враховувати найкращі традиції національної системи освіти, збереження якості її стандартів. Стан освіти, як зазначає С. Сидоренко, необхідно докорінно переглянути, проаналізувати та порівняти з європейськими стандартами з тією метою, аби визначити напрямки вдосконалення та наближення до європейського та світового освітнього і наукового простору на сучасному етапі розвитку держави. Він зауважує, що реорганізація системи вищої освіти не повинна

відокремлюватися від інших сфер суспільства, а розвиватися із ним у гармонійному взаємозв'язку [4, с. 32].

Саме тому проблема якості оцінки знань студентів є важливим елементом процесу навчання і потребує осмислення, обґрунтування, розробки та апробації перспективних методик і адаптованих технологій визначення успішного навчання та створення систем їх формування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. — К.: Либідь, 1998. — 560 с.
2. Програма проведення педагогічного експерименту щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищому навчальному закладі з III — IV рівнів акредитації // Освіта. — 2004. — 11-18 лютого. — с. 6-7. №2. — с. 15-19.
3. Сікорський П. І. Дидактичні поняття кредиту і модуля в контексті Болонського процесу // Шлях освіти. — 2004. - №2. — с. 15 - 19.
4. Сидоренко С. Формування Європейської зони вищої освіти. // Вища освіта України. — 2004.- №1 — с. 27-35.